

Grupu sapulcēs: Tulkus, dodiet tulkus

Pļaviņās

Šajā skaitliski mazajā biedrībā ir arī trīs nelielas biedru grupas. Pirmā sapulce notika Līvānos. Grupas vadītāja vietā par paveikto darbu ziņoja Viktors Mauriņš., kuram biedri arī turpmāk uzticēja vadītāja pienākumus. Uz konferenci delegēja viņu, Jāni Skudru un Pēteri Skrūderi.

Madonā biedri bija neapmierināti ar to, ka nav pieejami tulka pakalpojumi. Par grupas vadītāju tika ievēlēta Olga Eiduka, viņa – arī delegāte uz konferenci.

Pļaviņu grupā par darbu atskaitījās A.Osmanis. Biedriem tika izskaidrota tulkošanas pakalpojumu un informēšanas pasākumu kārtība (visi saņems paziņojumus mājās).

Par grupas vadītāju ievēlēja A.Osmāni un uz konferenci izvirzīja 8 delegātus: L.Rūrānu, A. Osmani, A. Buči, I.Gabranovu, Dz.Siliņu, M.Uljanovu, J. Jerofejevu, G.Šarkeli.

Rīgā Latgales grupā

Lielā Rīgas biedrības grupas sapulcē ieradās 86 biedri un vispirms noklausījās priekšsēdētājas V. Cvetkovas ziņojumu.

Interesantākie fakti: grupa var lepoties ar biedriem cienījamā vecumā – M. Rudzīti (94), A.Jāņkalnu (89), M.Šķirmanti (88), kā arī gados jauniem biedriem (18-19g.). Grupā ir 247 nedzirdīgi un 3 dzirdīgi biedri, starp tiem – 18 parādā biedru naudu.

Birojā strādājuši 7 biedri, katram no viņiem uzticēts savs biedru loks Latgales priekšpilsētas zonā.

Biedru vidū ir aktīvi pašdarbības mākslas kopēji, sportisti, KC „ Rītausma” pasākuma apmeklētāji, centīgi zinātkāri cilvēki, kas mācās augstskolā un izglītojs dažādos apmācību kursus.

Ziemassvētkos un citos gadījumos netiek aizmirsti biedri, kuri slimības vai gadu skaita dēļ nespēj būt ārpus mājās.

Debatēs biedri bija ļoti aktīvi. Maz bija dzirdami pateicības vai atzinības vārdi par padarīto darbu vairāk kritikas un vēlēšanos. Atzinīgu vērtējumu saņēma V.Cvetkovas grupā veiktais darbs , bet visvairāk kritikas izpelnījās Komunikāciju centrs par nespēju nodrošināt tulka pakalpojumus pietiekamā skaitā un kvalitātē. Šai sakarā izskanēja arī priekšlikums – vīzija, kas būtu vēlama nākotnē: lai katrā bankā, poliklīnikā, slimnīcā, sociālā iestādē uz vietas būtu vismaz viens cilvēks, kas prot zīmju valodu.

Bija arī citi priekšlikumi: par nedzirdīgo komunikācijas un informāšanas nodrošināšanas uzlabojumu, piemēram, par bezmaksas mobiliem telefoniem, TV ziņu un raidījuma „Kopā” atkārtošānu internetā (tā darot Šveicē); par interesantāku pasākumu rīkošanu KC „Rītausma” (Mis, Brīnumlauks u.c šovi), jauniešu iesaistīšanu pašdarbībā, interesantāku avīzes „ Kopsolī” saturu, biljarda kluba ierīkošanu, surdotehnisko ierīču iegādi u.c

LNS viceprezidente, Rīgas biedrības priekšsēdētāja M.Piterniece, sniedzot atbildi uz visu minēto, atzina, ka tulku problēma pastāv un situācija nav apmierinoša, ka šai virzienā ir jāstrādā. Tas attiecas arī uz TV surdoziņām. Kā KC „Rītausma” direktore viņa skaidroja, ka vairāk notiek bezmaksas pasākumi mazāk nodrošinātiem pensionāriem, bet citos pasākumos (piemēram, jauniešiem) ir jāmaksā, lai kaut daļēji segtu KC uzturēšanas izdevumus. Tiesa, par ekskursijām jāmaksā visiem. Un vēlreiz zināšanai – surdotehniskos palīgīdzekļus var pasūtīt Rīgā, Ventpils ielā 53.

Vēlēšanās par grupas vadītāju vienbalsīgi ievēlēja Rasmu Kurēnu, bet birojā vēl darbosies M. Lasmane, A.Kluša, M.Valaine, L.Feldberga, A. Okoļelova, V. Cvetkova. Konferencē grupu pārstāvēs 13 delegāti.

Protokolus pārskatīja

Ilze Kopmane

Kultūras ziņas: Pašu mājās un ārzemēs

Ar radošu pieeju

Lieldienas neapšaubāmi ir vieni no gaišākajiem un priecīgākajiem gada svētkiem, jo reizē svinam dabas atmodu, pavasara atnākšanu. Tās atzīmē katrā ģimenē un arī plašākā lokā – darba kolektīvos, kultūras iestādēs.

Katru gadu notiek mūsu biedru saieti šajos tradīciju svētkos arī LNS klubos.

Šoreiz par to stāsta rīdzinieki Jūlija un Vasilijš Depkovski.

Šim pasākumam vēlējāties izdomāt kaut ko jaunu un jauku. Nu labi – pašu groziņā krāsotas vistu olas un raibās dabiskās paipalu oliņas, pīrādziņi, maizītes...Bet ko vēl? Juris Veidemanis mums uzdāvināja ideju mazas papīrvistiņas veidā, un tā mums radās doma to „palielināt” līdz košas, krāsainas cepures apmēram.

Rezultātā mūsu draugu grupa šo Lieldienu pēcpusdienu pavadīja „gaiļu” un „vistu” rotā, kas radīja smaidu un prieku ne tikai pašos, bet arī visos pārējos apmeklētājos.

Pārāk daudz laika tas neprasiņa, dažas dienas varbūt, bet gandarījums bija par to, ka visiem patika. Kamēr Jūlija ņēmās ar griešanu un līmēšanu, Vasilijš gatavoja ēst un līdzēja ar padomu.”

Jūlija stāsta, ka draugu grupa par cepurēm apbalvota ar garšīgu balvu – torti, bet par krāsainām olām balvu saņēma grupa pie cita galdiņa.

„Pasākumā tiešām valdīja svētku sajūta – bija padomāts, lai nebūtu garlaicīgi: notika konkursi izspēlēja mazas teātra ainiņas, visi sirsnīgi izrunājās un izsmējāties. Paldies organizatoriem. Labi, ka mums ir savs kultūras nams, kur pulcēties šādās reizēs. Jau tagad priecājamies, ka nākamgad tas atzīmēs savu četrdesmitgadi...”

Jūlija savulaik jaunībā bijusi čakla pašdarbniece (Baibas lomā „Pūt, vējiņi” u.c.), bet Vasilijš sportojis. Bet tad nāca bērni, ģimenes rūpes, garas darbadienas, un tas viss palika malā. Tagad Vasilijš divreiz nedēļā atkal dodas uz „Rītausmas” ziņu pēcpustdienām un citiem pasākumiem. Jūlijai gan vairāk mīļa mājas dzīve – viņa interesējās par politiku, lasa, kolekcijā un kārtoti izgriezumus no avīzēm un žurnāliem par praktiskām lietām (receptes, mājas iekārtošana, zīmējumi utt.).

Ko darīt pietiek, bet reizēm dodas arī uz „Rītausmu” – kā šoreiz Lieldienās.

Neviens savu cepuri nepameta, bet saņēma līdzīgi uz mājām, saka Jūlija.

Nākamgad jāizdomā atkal kaut kas jauns, lai prieks vairojas.

Arī nedzirdīgie repo!

Inese Immure

Šopavasār 24.marta vakarā Stokholmas centrā pie bāra „Čaplins” varēja vērot ļoti garu nedzirdīgu gaidītāju rindu.

Viņi jau mēnesi iepriekš bija nopirkuši biļetes, lai tiktu šajā bārā. Šo sakāpināto interesi izraisīja reklāmas sludinājumi dažādu valstu nedzirdīgo presē, internetā lasāmā un no mutes mutē nodotā ziņa, ka gaidāms liels - tieši nedzirdīgajiem organizēts pasākums ar interesantu vakara programmu – iespēju baudīt repa koncertu, redzēt savdabīgus videoklipus, sastapt draugus un paziņas no tuvākām un tālākām vietām, nodibināt jaunus kontaktus, kā arī visiem kopā jautri pavadīt laiku un labi atpūsties, izjutot sevi kā vienas brālības locekļus.

No Latvijas – seši apmeklētāji

Kopā ar daudziem citiem uz Stokholmas „Čaplīnu” sestdienas vakarā devāmies arī mēs – seši interesenti no Latvijas: nedzirdīgo jauniešu organizācijas aktivisti Ivars Kalniņš, ElfaZariņa, Karīna Beisone, nedzirdīgie skolotāji Uldis Ozols un Inguna Krama, kā arī raksta autore.

Stokholmā ieradāmie pēc savas iniciatīvas un par saviem līdzekļiem, jo gribējās būt šī vērienīgā pasākuma līdzdalībniekiem, klātienē iepazīties ar zviedru pieredzi nedzirdīgo atpūtas organizēšanā, aizgūt jaunas un interesantas idejas. Paldies mūsu zviedru draugiem, kas palīdzēja sarūpēt ieejas biļetes.

Raiba Publika. Sabiedrībā pazīstamas personas

Bārs, kurā ir trīs deju zāles, drīz vien bija stāvgrūdām pilns. Publika bija dažāda vecuma – sākot no jauniešiem līdz pensionāriem. Uz bāru bija atnācis pat Zviedrijas Nedzirdīgo asociācijas prezidents Larss-Åke Wikström. Te varēja satikt dažādu profesiju nedzirdīgos, daudz bija studentu, bija arī viņu profesori. Viens no viņiem - nedzirdīgais Stokholmas universitātes zīmju valodas profesors Larss Vallins (Lars Wallin), kas bija ieradies kopā ar savu dzīvesbiedri - pazīstamo nedzirdīgo zviedru aktrisi Gunillu Vestinu-Vallinu (Gunilla Vestin -Wallin). Vakara viesi bija atbraukuši no daudzām Zviedrijas pilsētām, daļa nedzirdīgo ceļu bija mērojuši no kaimiņvalstīm – Somijas un Igaunijas, kā arī citām Eiropas valstīm - Anglijas, Beļģijas, Dānijas, Islandes. Pārsteidzoši, ka daži bija ieradušies pat no tālās Austrālijas.

Repa grupas sastāvs

Pasākumu ievadīja populārās un neparastās mūzikas grupas „Signmark” (Somija) uzstāšanās zīmju un skaņu valodā. Grupas sastāvā ir nedzirdīgs reperis Marko Vuoriheimo. Marko šobrīd laikam ir vienīgais nedzirdīgais reperis Eiropā, ja ne visā pasaulē. Tekstu balsī dzied Marko draugs Heiki Soini, ar kuru reperis iepazīties vieglatlētikas treniņā. Grupā ir vēl dzirdīgs dīdžejs Kims Eiroma. „Caplina” bāra viesus [„Signmark”](#) iepriecināja ar septiņām repa stilā izpildītām dziesmām.

Skatītāju atsauksmes

Koncerts atstāja dziļu iespaidu uz mūsu jauniešu organizācijas prezidentu Ivaru Kalniņu: „Repa mūzika vispār ir ļoti ātra. Nebiju iedomājies, ka Marko, nedzirdot vārdus, spēj zīmju valodā izteikties tādā ritmā. Patiešām apbrīnojami! Īpaši mani aizrāva viņa dziesma, kas bija vērsta pret ASL (amerikāņu zīmju valoda) ieplūšanu Eiropā.”

Profesors Lars Vallins raksta autorei atzinās, ka repa mūzika nav viņa gaumē. Tomēr viņš domā, ka varbūt tieši šis stils ļauj zīmju valodai vislabāk izpausties.

Nedaudz no vēstures

Kad un kā veidojusies ne tikai nedzirdīgo, bet arī dzirdīgo pasaulē iecienītā grupa „Signmark”? Tā darbojas apmēram 2 - 3 gadus. Ideja izveidot šādu grupu radās Marko Vuoriheimo. 28 gadus vecais Marko nāk no nedzirdīgu vecāku ģimenes. Lai gan viņš gandrīz nedzird, arī dzirdes aparāts palīdz sadzirdēt tikai zemās frekvences skaņas, jau bērnībā Marko aizrāvās ar mūziku.

Sākumā Marko melodeklamējot izpildīja citu autoru dziesmas, vēlāk pats sāka sacerēt vārdus dziesmām un arī tās izpildīt. Visi dziesmu teksti ir par nedzirdības tematiku, piemēram, zīmju valodas vēsture, nedzirdīgo sterilizācija Hitlera laikā

u.c. Grupa galvenokārt koncertē nedzirdīgo pulcēšanās vietās, taču tā uzstājas arī dzirdīgo cilvēku auditorijās. Marko uzskata, ka repošana ir labākais veids, kā dzirdīgiem cilvēkiem pastāstīt par nedzirdīgajiem. Lielākā daļa dziesmu tekstu ir somu valodā, daļa - arī angliki. Uzstājoties ārzemju turnejās, Marko izmanto starptautisko zīmju valodu, bet savā dzimtenē lieto somu zīmju valodu.

Grupa „Signmark” ir koncertējusi Francijā, Islandē, Dānijā, Vācijā. Viņus var redzēt pat Eiropaš MTV programmā. Grupa ir izdevusi mūzikas albumu, to varēja nopirkt arī bāra „Čaplins” apmeklētāji.

Koncertā kā siļķes mucā

Priecājoties, ka Latvijas pārstāvjiem bija retā iespēja dzirdēt un redzēt talantīga nedzirdīgā repošanu (pie tam – vērojot to no vietām skatuves tuvumā), jāizsaka nožēla par trūkumiem koncerta organizēšanā. Grupas „Signmark” izpildījums ir neparasts, tāpēc to gribēja redzēt visi 600 bāra apmeklētāji. Taču dziedātāji atradās uz mazas skatuves, kas bija tikai kādus 30 cm augstāka par deju zāles grīdu. Tādēļ uz skatuves notiekošo labi varēja redzēt tikai tie, kuriem laimējās tikt priekšējās rindās, kā arī augumā garākie. Tālāk stāvošie no aizmugures visu laiku virzījās tuvāk skatuvei. Divi bāra apsardzes darbinieki laiku pa laikam stūma publiku, kas spiedās pie pašas skatuves malas, atpakaļ. Skatītāji bija kā siļķes mucā, tādēļ daudziem ik pa brīdim nācās izjust nepatīkamu grūstīšanos un spiešanos.

Žēl, ka šī eksperimentālā pasākuma organizētājiem tehnisku problēmu dēļ neizdevās īstenot labo ieceri - parādīt grupas uzstāšanos lielajos TV ekrānos, kas ļautu apmeklētājiem to skatīt jebkurā bāra vietā (bārā atradās 4 vai 5 ekrāni).

Mildas mūzikas klipi

Toties šajos TV lielajos ekrānos apmeklētāji varēja noskatīties divus interesantus un izglītojošus mūsu tautietes Mildas Bergmanes veidotus mūzikas klipus zīmju valodā. Abu klipu fonā angļu valodā skan dziesma – viena par varoņiem, otra – par karu. M. Bergmane tās izpilda zviedru zīmju valodā, taču viņa nedaudz pārveidojusi oriģināltekstu, lai piemērotu to konkrētajam sižetam. Milda ir radījusi savus stāstus par nedzirdīgiem cilvēkiem, viņu iespējām un problēmām, tos ilustrē klipa tematikai atbilstoši attēli. Par ko ir šie stāsti?

Viens stāsts (klips) ir par varoņiem. Milda parāda divus nedzirdīgos, kas ir īstenojuši savu sapņus. Kadrā redzama populārā nedzirdīgā basketboliste Cecīlija Ferma (Cecilia Ferm), kas spēlē ne tikai nedzirdīgo komandā, bet pārstāv arī dzirdīgo elites komandu. Savukārt vājdzirdīgais Johans Hammarstroms (Johan Hammarström) vēlējas izmācīties par lidotāju, bet dzirdes dēļ viņu nepieņēma skolā. Taču viņš bija neatlaidīgs un panāca savu - izmācījās par pilotu un ar kādas firmas lidmašīnu kopā ar dzirdīgu pavadoni apceļoja pasauli. Ar šo mūzikas klipu Milda vēlējas iedrošināt nedzirdīgos, ka arī viņi dzīvē var sasniegt ļoti daudz, vajadzīga tikai uzdrīkstēšanās, uzņēmība un liels darbs.

Otrs M. Bergmanes stāsts (klips) ir par kohleāro implantu – savdabīgu karu starp tā atzinējiem un noliedzējiem. Viņa vedina katru reizi nopietni apsvērt, vai kohleārā implanta operācija konkrētajam nedzirdīgam bērnam ir vienīgā un pareizā izvēle. Milda iebilst pret implanta likšanu maziem bērniem, aicina vecākus aktīvāk iesaistīties sava bērna dzirdes problēmu apspriešanā ar ārstiem, atstājot izvēli – likt vai nelikt implantu, vecāku un nedzirdīgā ziņā.

Pēc koncerta – sirsnīgas sarunas

Vakara tālākajā gaitā nedzirdīgie ļautri pavadīja laiku. Viena daļa dejoja, daudzi, malkojot dzērienu, tērzēja pie bāra letes. Lielākā klātesošo daļa sēdēja pie klātiem galdiņiem un mielojās ar kaimiņzemes pavāru gatavoto garšīgo svētku ēdienu, reizēm tika saskandinātas glāzes, ritēja sirsnīgas un aizrautīgas sarunas. Bija krietni pāri pusnaktij, kad nedzirdīgie sāka posties promiešanai un lielākās vai mazākās grupiņās izklīda naksnīgajās Stokholmas ielās, lai dotos mājup, pie draugiem, uz viesnīcu.

Raksta autore sarunājās ar vairākiem „Čaplina” apmeklētājiem, lai uzzinātu viņu iespaidus un vērtējumus par pasākumu. Atsauksmes par to bija dažādas. Vairāki aptaujātie bija vienisprātis, ka ir sperts pirmais solis interesantāka un neparastāka pasākuma organizēšanai, un tas ir apsveicami. Koncerts parādīja, ka arī nedzirdīgie var repot, ka viņi var sadarboties ar dzirdīgajiem. Tas dod

līdzvērtīguma sajūtu ar dzirdīgajiem.

Diezgan daudzi nedzirdīgie izteica kritiskas piezīmes par norises vietu, jo bārs vairāk piemērots izklaidei un draugu saiešanai, nevis repa koncerta baudīšanai.

Reps – Gada notikums

„Čaplina” bāra direktors, kas tovakar telpas bija atvēlējis nedzirdīgajiem, šo sarīkojumu atzina par gada labāko notikumu. Apmierinātas ar pasākumu bija arī tā organizētājas – četras draudzenes: Paulīna, Johanna, Elizabete un Terēze.

Viņas pierādīja, ka vērienīgu pasākumu var organizēt arī privāti, ka tas ne vienmēr obligāti jāveic nedzirdīgo organizācijai. Šo prieku gan nedaudz aizēnoja apmeklētāju neērtības koncerta laikā lielās burzmas dēļ. Organizatores nebija gaidījušas, ka šo pasākumu apmeklēs tik daudz cilvēku.

Tas bija neparasti, ka tik daudzi nedzirdīgie apmeklēja mūzikas pasākumu, un viņiem tas patika. Koncerta laikā šķita, ka nedzirdīgie bija pārvērtušies par dzirdīgiem faniem, kuri jūtīgi un emocionāli uztvēra priekšnesumu. Tas liecina, ka nedzirdīgo izklaides un atpūtas pasākumus var bagātināt ar jaunām darba formām, vajag tikai tās meklēt un ieviest.

Sporta ziņas

Baltijas skolēnu spartakiāde

Valmieras skolā notika Baltijas valstu nedzirdīgo un vājdzirdīgo skolēnu 36. spartakiāde.

Tajā piedalījās Latvijas apvienotā komanda, kuru veidoja Rīgas un Valmieras skolu labākie sportisti. Pat medaļas sadalīja tieši uz pusēm abas skolas.

Lietuviešus pārstāvēja Kauņas, Viļņas un Klaipēdas kopkomanda, bet Igauniju – Tartu un Tallinas skolu kopīgā komanda.

Uz peldēšanas startiem ieradās arī poļu draugi no Poznaņas un Vroclavas. Bez tam bērni vēl sacentās galda tenisā, basketbolā, šahā un dambretē.

Latvijas komandas sastāvs: valmierieši – Katrīna Ciekure, Madara Birmane, Dagne Rubina, Sandra Mjaisāne, Inta Hartmane, Anita Grahoļska, Filips Igaunis, Raimonds Epnors un Lauris Ventaskrasts; rīdiniēki – J. Mitenberga, J. Čarkovska, Dž. Kalns, L. Ločmele, K. Freimane, M. Bruže, G. Kraze, A. Višņevska, I. Dubulte, D. Zīle, K. Polis, A. Smirnovs, G. Visinskis, A. Lominskis, K. Legzdiņš, R. Bruģmanis, J. Vanags, A. Visinskis, J. Valdmanis, I. Korziņins un E. Nebijs.

Peldēšana

Neapšaubāmās līderpozīcijās bija Latvijas skolēnu izlase. 1. – 2. vietas laurus dažāda veida peldējumos guva meitenes: Līga Ločmele (5 pirmās, 2 otrās vietas), kā arī Kristīne Freimane (2 pirmās, 1 otrā, 1 trešā vieta). Labi nostarteja arī Anita Ķīvīte (2 trešās, 2 otrās vietas), pa godalgotai vietai arī Mairai Bružei un Džemmai Kalns.

Zēniem nepārspējams palika Aleksejs Smirnovs (6 pirmās vietas!). 2. -3. vietas atsevišķās disciplīnās ieguva arī K. Polis, A. Lominskis, K. Legzdiņš.

Ņemot vērā Latvijas skolēnu teicamos startus individuāli, dabisks iznākums bija arī pirmās vietas 4x100m stafetē gan meitenēm, gan zēniem.

Sporta skolotājs J. Puhovs peldētāju startu raksturoja šādi: „ Šajās sacensībās mūsu puīši un meitenes startēja ļoti labi. Ne tikai mums, bet arī poļiem notiek paaudžu maiņa. Iepriecina Alekseja Smirnova sportiskā izaugsme. Pagājušajā gadā viņš Eiropas Nedzirdīgo čempionātā ieguva 6. Vietu.

Galda tenisā

Labākās spēlētājas bija Lietuvā, atstājot aiz sevis Latviju un Igauniju. Bet zēniem šādi: 1. Latvija, tālāk Lietuva, Igaunija. Individuali no mūsējiem labi nospēlēja A. Smirnovs.

Basketbolā

Nu, protams labākie basketbolisti atkal Lietuvā – gan zēniem, gan meitenēm pirmās vietas! Tālāk: latviešu meitenes – otrās; bet puīši gan pēdējie. Tomēr jāteic, ka, neskatoties uz vietām, mūsējie krietni auguši un spēlē labāk šalīdzinājumā ar iepriekšējām sacensībām.

Šahā un dambretē

Mūsējie turējās godam un abās disciplīnās ieguva pirmo vietu! Pie šaha galdiņa cīnījās S. Mjaisāne, Anita Grahojska, Filips Igaunis, Andrejs Lominskis.

Dambretes vietu izcīnīja Alīna Šahmanova, Inta Hartmane, Artūrs un Jānis Beitiki.

Lai nu paliek rezultāti

Kā teica pedagogs Mitkus Alfonsas no Lietuvas komandas: „ Mūsu bērniem galvenais ir satikšanās, sadraudzēšanās ar sev līdzīgajiem valstīm. Lai pastāv draudzība!”

Lai pastāv! Bet lai šis lieliskais pasākums varētu patikt, laika Dieviņam bija pasūtījuši jaunus un īpaši jāpateicas sponsoriem: Valmieras domei un rajona padomei, Rīgas domes Sporta un izglītības departamentam un Latvijas bērnu un jauniešu invalīdu sporta federācijai.

Uz tikšanos nākamreiz!